

van toen

1010  
1816

tot nu

1000  
1966

onderlinge brandwaarborg-maatschappij van woudsend u.a.



TER BEGELEIDING VAN ONZE JUBILEUMUITGAVE  
„VAN TOEN TOT NU”

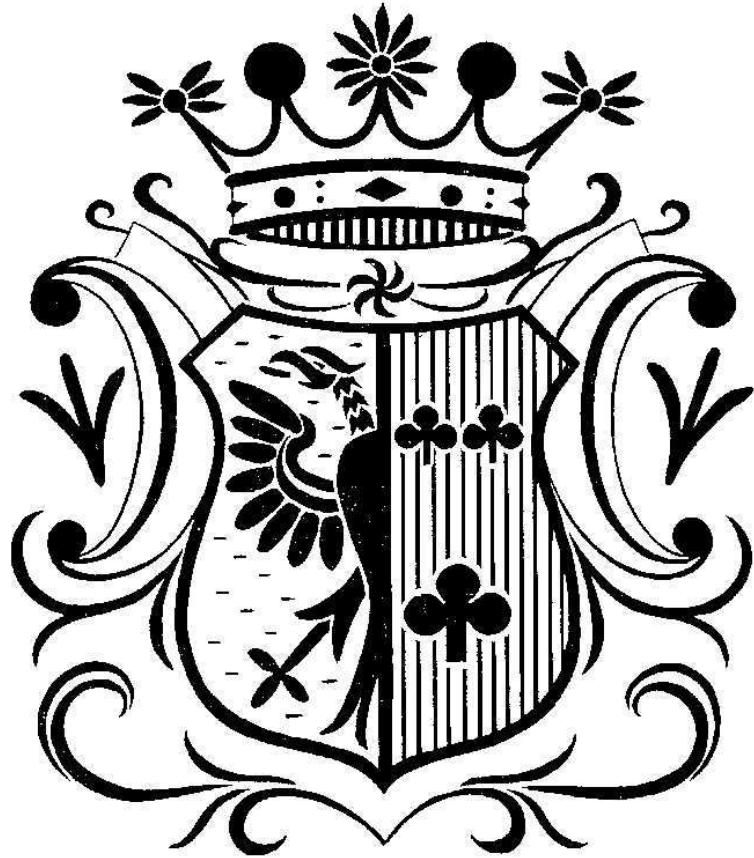
\*

ALS IEMAND 150 JAAR OUD ZOU ZIJN GEWORDEN,  
DAN ZOU DAT EEN UITZONDERLIJKE GEBEURTENIS ZIJN.  
OP DE VERJAARDAG ZOU DE JARIGE WORDEN GEVRAAGD  
TE VERTELLEN OVER HAAR LEVEN EN WAT ZIJ DOET  
OM OP HAAR HOGE LEEFTIJD NOG ZO'N JEUGDIGE  
LEVENSKRACHT TE BEHOUDEN.

VOOR DE 150-JARIGE „WOUDSEND” WORDT U DIT VERTELD  
IN HET BOEKJE, DAT WIJ U HIERBIJ AANBIEDEN.

DE DIREKTIE.

*aanbiedingskaartje*



## De direktie door alle tijden



A. H. Tromp  
1816-1876



H. A. Tromp  
1850-1862



W. A. Tromp  
1857-1900



A. H. Tromp  
1877-1931



K. K. Tromp  
1887-1904



J. C. van Eck  
1905-1931



H. A. Tromp  
1916-1958



K. S. van Andringa  
1929-1956



A. H. Tromp  
sinds 1953



P. K. van Andringa  
sinds 1953



D. A. W. van der Burgt  
sinds 1956

## De oprichting

Er is met instellingen, die alleen al door hun ouderdom een zekere eerbied afdwingen, bij een jubileum altijd iets onzekers. We weten eigenlijk nooit precies, hoe oud ze zijn. Zo is het ook met de „Onderlinge Brandwaarborg-maatschappij van Woudsend u.a.". We weten, wanneer deze als verzekerings-maatschappij begon te werken, nl. op 1 mei 1816. We weten ook wie de eerste verzekerde was, Hylke W. Visser te Ypecolsga. Hij bracht twee „aandelen" in en wel de boerderij, die hij bewoonde en die nu nog bekend staat als de „Eersteling" en een „Buitenplaats" te Sint-Annaparochie. De boerderij werd getaxeerd op f 4.800,—, de buitenplaats op f 4.050,—.

De premieontvangst voor deze eerste posten en voor nog een



*De Eersteling*

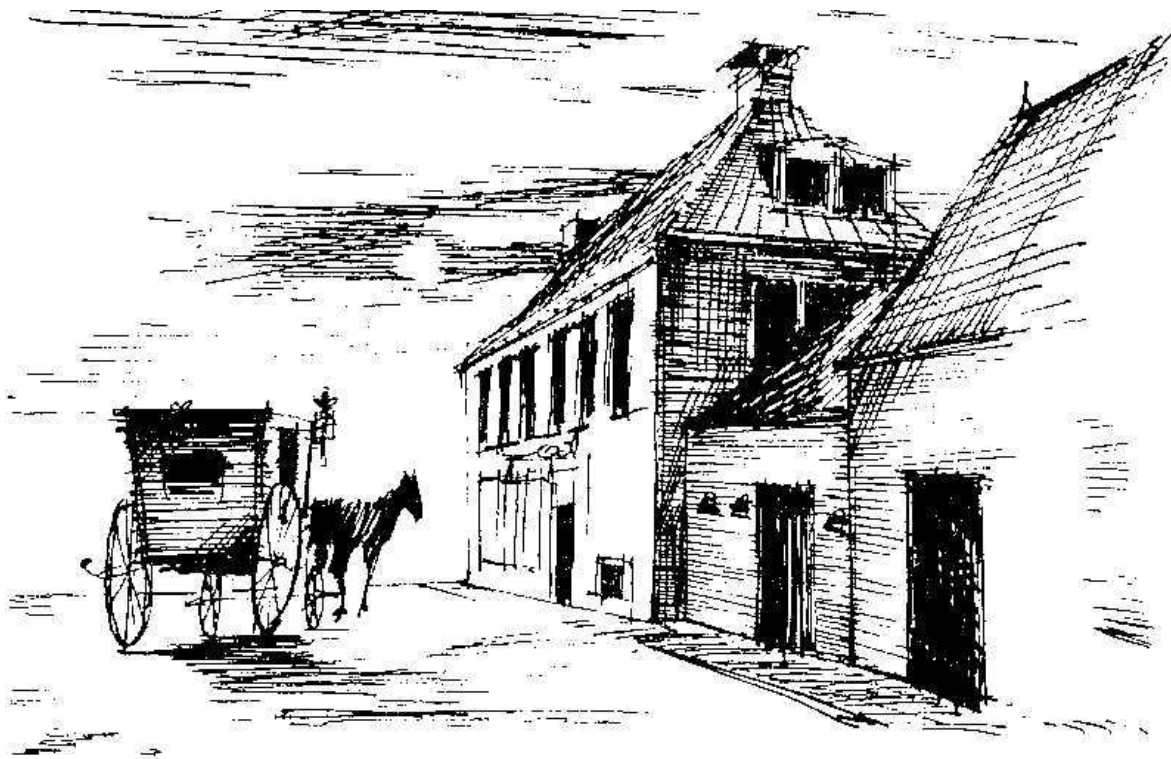
hele reeks staat geboekt op 2 maart 1816. Hiermee zijn we al iets dichterbij gekomen bij de oprichtingsdatum, maar veel meer komen we ook niet te weten. De precieze datum is nergens opgeschreven. Aangezien de oprichting echter in verscheidene stukken vermeld staat in 1816, moeten we aannemen, dat dit gebeurd is op een dag tussen 1 januari en 2 maart van dat jaar.

Waar de Maatschappij is opgericht? Volgens het verhaal in de boerderij van Hylke W. Visser te Ypecolsga. In het archief is hierover echter niets te vinden. Er bestaat geen notariële akte van oprichting en die heeft ook niet bestaan, omdat de kosten, die daarvoor dan zouden zijn uitgegeven, niet in het kasboek genoteerd staan.

Wel vinden we als tweede uitgaaf geboekt op 19 maart:

„Aan de Kastelijn A. I. Huizinga  
voor onderscheiden comparitien en verteringen  
volgens kwitantie Nr. 2: f 24,—.”

Er is hier dus sprake van verscheidene vergaderingen en daaruit moeten we de konklusie trekken, dat de oprichting heeft plaats gevonden in de Dorpsherberg „Het Heeren Logement” te Woudsend. In deze Dorpsherberg is de Maatschappij ook op 1 mei 1816 „geconstitueerd” met 64 aandelen en een verzekerd kapitaal van f 140.631,—, dat getaxeerd werd op f 187.508,—. Het blijft natuurlijk heel goed mogelijk, dat voor het eerst over een onderlinge brandverzekering gesproken is tijdens een gezellige „jounpraterij” in de „opkeamer” van de „Eersteling”, maar verder is er vergaderd in de Dorpsherberg en déér heeft dan ook de oprichting plaatsgehad.



Van degenen, die er allemaal aan hebben meegewerkt, weten we de namen. Dat zijn in de eerste plaats de leden van het bestuur. Het waren:

S.S. SYBES, schout — d.w.z. burgemeester — van de gemeente Woudsend, die hoofddirekteur werd. Wij zouden nu zeggen president-commissaris. Direkteuren, nu commissarissen, werden

W. S. TROMP, te Woudsend;

H. W. VISSER, eigenaar van en boer op de „Eersteling” te Ypecolsga;

A. S. TROMP, te Woudsend;

W. W. VISSER, te Woudsend.

Tot boekhouder werd gekozen

**A. H. TROMP**, te Woudsend.

Hij zou in onze tijd directeur genoemd worden.

Dat Age Hylkes Tromp als eerste boekhouder gekozen werd door de deelgenotenvergadering, had zekere redenen. Hij is waarschijnlijk van het eerste begin af het hart geweest, dat het jonge bedrijfje deed functioneren en bovendien bestond er in zijn familie al een traditie van onderlinge verzekering. Zijn vader Hylke Ages Tromp (1745—1798) bekleedde voor de komst van de Fransen dezelfde functie in de „Onderlinge Assurantie-Sociëteit voor Schippers en Reeders” te Woudsend. De schippers waren eigenaars van binnenschepen, terwijl de reders eigenaars waren van zeeschepen. Hoewel Woudsend niet aan zee lag, was het in de 17de en vooral in de 18de eeuw een plaats met een belangrijke zeevaart. De bovengenoemde Hylke Ages Tromp en zijn vader Age Hylkes Tromp (1717—1788) waren reder en deelgenoot in een twintigtal schepen, die in hoofdzaak op de koren- en houthavens aan de Oostzee voeren.





Verder waren er naast deze zes nog 28 anderen, die als mede- oprichters beschouwd kunnen worden. Alle 34 worden in het kasboek genoemd op 2 of 6 maart 1816. Zij betaalden voor elke post 1 gulden en 16 stuivers, 2 % van de geschatte oprichterskosten. Bij de volgende inschrijvingen zijn deze kosten niet meer geïnd.

F. A. Annema, boekdrukker te Workum, leverde de bekendmakingen en reglementen. De „schrijfboeken” — waarschijnlijk kasboeken — assurantieakten en polissen kwamen van F. B. Smallenburg te Sneek.

De veldwachter J. Duiker kreeg voor het rondbrengen van de polissen 1 gulden en 3 stuivers, terwijl Frans Bartels voor hetzelfde werk 3 gulden en 4 stuivers kreeg. De totale kosten bij de oprichting van de Maatschappij bedroegen 91 gulden en 5 stuivers, een bescheiden begin.



Er is al even gesproken over „aandelen”, wat ons een beetje vreemd voorkomt, daar er toch geen sprake is van een vennootschap met aandelen. Een ieder, die zijn huis of boerderij wilde verzekeren, liet dit taxeren. 75% van de getaxeerde waarde, toen „montant” genoemd, werd beschouwd als „aandeel” en het totale aandelenkapitaal was de reserve van de maatschappij. Iedere „deelgenoot” stond met het gehele bedrag van „zijn aandeel” borg voor de uitbetaling bij geleden brandschade. Hij kon echter nooit meer dan 75% van de getaxeerde waarde bij volledig verlies van huis of boerderij vergoed krijgen en bij gedeeltelijke schade kreeg hij ook niet meer dan 75%, „zoodat”, zegt het reglement, „de ongelukkige en bij finale en bij gedeeltelijke afbranding altijd eenvierde schade lijdt”. De angst voor „door de brand, uit de brand” zal de opstellers deze bepaling hebben ingegeven.

Elke deelgenoot moest bij de oprichting betalen:

1 polis.....	10 stuivers
1 akte van verbindtenis .....	12 „
1 reglement.....	6 „
1/50 van de totale kosten .....	<u>1 gulden en 16 „</u>

Totaal 3 gulden en 4 stuivers

In dit bedrag zaten dus alleen de administratieve kosten. Had een deelgenoot brandschade geleden, dan zou over alle aandelen in een bepaalde verhouding de schadeloosstelling worden omgeslagen en uiterlijk twee maanden na de invordering de uitkering plaatsvinden. Behalve vaste goederen konden ook losse goederen worden verzekerd. De bestuursleden, waar de boekhouder ook bij hoorde, hadden vier jaar zitting, traden beurtelings af en waren onmiddellijk herkiesbaar.

De „Onderlinge Brand-Waarborg-Maatschappij van Woudsend”, of „Brandassurantie-Sociëteit” zoals in de beginjaren ook vaak werd geschreven, was er. De toekomst zou leren voor hoelang.

## Nog een „eersteling”

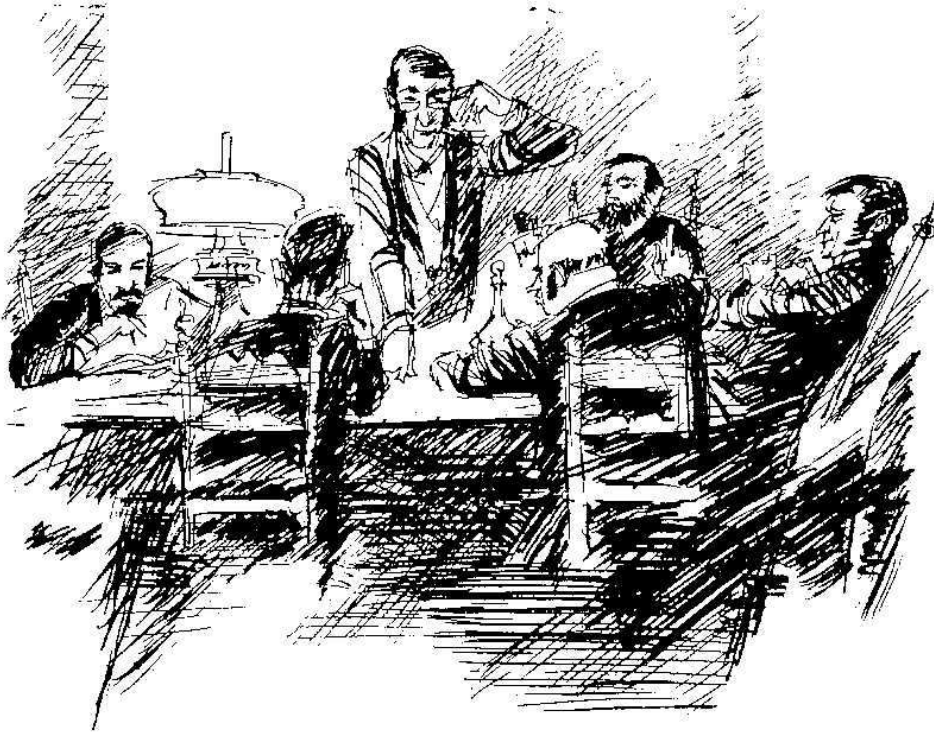
De eerste acht jaren van de Maatschappij waren voor de deelgenoten wel bijzonder gelukkige jaren. Age Hylkes Tromp kon zich beperken tot het innen van de administratieve kosten. Een omslag over de aandelen wegens brandschade was er niet, wat zijn oorzaak vond in het feit, dat bij geen van de door de Maatschappij verzekerde objecten brand was geweest. Dat was een gelukkige omstandigheid, want wanneer er in de beginjaren, toen het verzekerde kapitaal nog klein was, enkele grote branden waren geweest, had dit voor de deelgenoten een financiële ramp kunnen betekenen. Nu kon de Maatschappij rustig blijven groeien tot er door een grotere deelname een betere risikospreiding kwam.



1824 was een belangrijk jaar voor de Maatschappij, omdat in dit jaar de eerste brandschade uitgekeerd werd. Op donderdag 5 augustus ontving de boekhouder een brief uit Tjalhuizum van de veehouder Simke Pieters Witsma met de mededeling, dat tijdens een hevig onweer van de vorige dag de bliksem in het spant was ingeslagen en hij verzocht nu taxatie van de schade en een uitkering.

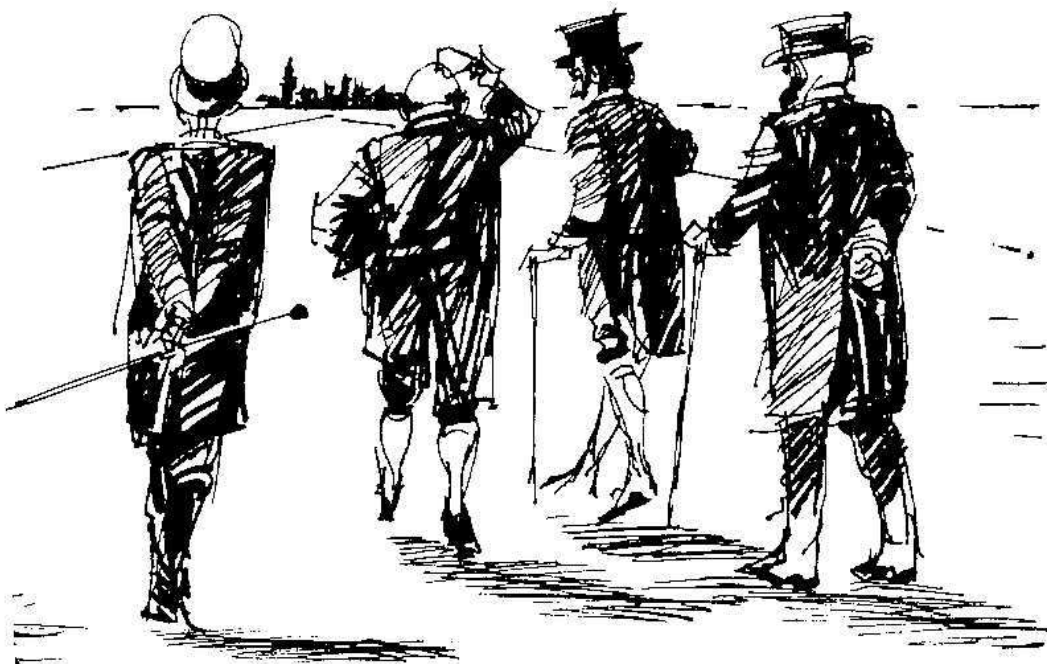
Het was een moeilijk geval, aangezien uit de brief kon worden opgemaakt, dat er geen brand was uitgebroken. Na overleg met hoofddirecteur Sybes werd besloten een onmiddellijke vergadering bijeen te roepen van de in Woudsend aanwezige bestuursleden.

Maar ook in deze beraadslaging wist men niet recht hoe in deze zaak te handelen, daar er in het reglement alleen over uitkering na brandschade werd gesproken en op de blikseminslag kennelijk geen brand was gevolgd.



Na langdurige discussie besloot men, dat de volgende dag A. H. Tromp, A. S. Tromp en W. W. Visser met de vaste taxateur van de Maatschappij Auke Jans Huizinga naar Tjalhuizum zouden reizen, om de zaak ter plaatse te onderzoeken en een proces-verbaal van de bevindingen op te stellen. Dit zou dan aan alle bestuursleden worden toegezonden en speciaal op Mr. T.S. Tromp, bestuurslid en rechter ter instructie te Leeuwarden, werd een beroep gedaan om zijn rechtskundig licht over deze zaak te laten schijnen. De volgende ochtend, op vrijdag, gingen de vier heren in alle vroegte met de boot naar Sneek en vervolgens liepen ze naar Tjalhuizum.

Het bleek, dat de afgelopen woensdag, toen de zware onweersbui overtrok en Witsma met zijn huisgezin in het



„middelhuis” zat, plotseling een hevige slag de hele boerderij deed schudden. Iedereen dacht niet anders, dan dat er brand was uitgebroken en Witsma „begaf zich ijlings in de schuur”, zo staat er in het rapport, „beklom het hooy, ontdekte een zwavelachtige stank, doch bevond geen sporen van brand, waarop teruggekomen zijnde, deszelfs vrouw de deur der boven- of opkamer openende, eene ontzettende damp en salpeterige lucht haar tegemoet kwam, waarop zij zich naar gemelde kamer begaven, en bevonden, dat de bliksem aldaar een geweldige uitbarsting had te weeg gebracht”. Witsma had alles laten liggen, zodat de kommissie de ravage, die was aangericht kon opnemen.

Nadat alles nauwkeurig was nagegaan, kwam men tot de konklusie, „dat vermoedelijk twee bliksemstralen het huis hadden getroffen, de eene aan de N.Oostkant der schuur langs de zijvorst of hoeksleper, waarvan enige dakpannen waren afgenomen en verbrijzeld zonder verder schade aangericht te hebben. De andere had ogenschijnlijk de voorschoorsteen van het voor- of binhuis getroffen, de bovenuitstekende klomp steen gespleten, de lijst van hout verbrijzeld, benevens het bord op de schoorsteen, was vervolgens binnen door de schoorsteen gedrongen, had het van kalk en tegels dichtgelegde binnendecksel in de houten schoorsteen in de kamer uiteengezet zoodanig, dat de mantel van hout verzet was”. Vervolgens had de bliksem zich een weg gebaad naar de molkenkelder en was via het middelhuis naar buiten gegaan, „zonder de minste sporen van branding of schroeijingen”. De oudste zoon van Witsma die dicht bij de muur zat, waar de bliksem langs was getrokken, had een geweldige slag op zijn arm gevoeld, was enige tijd



bewusteloos geweest, maar gelukkig weer bijgekomen. Hij had zijn arm enkele uren niet kunnen gebruiken, maar ook dat had zich vrij vlug hersteld.

Na nauwkeurige taxatie, die zeer gedetailleerd werd opgegeven, bleek de totale schade op f 26,30 geschat te worden.

De vier heren liepen vervolgens weer naar Sneek, dronken nog iets — het kasboek vermeldt f 2,— voor gezamenlijke verteringen — en ze kwamen laat in de middag in Woudsend terug. Daar maakte Age Hylkes Tromp het proces-verbaal op, dat mede ondertekend door A. S. Tromp en W. W. Visser ruim drie maanden later op 24 november in de bestuursvergadering besproken werd. Na de zaak nog eens van alle kanten te hebben belicht, werd er gestemd en met vier tegen drie stemmen besloot de vergadering de schade uit te keren. Tevens besloot men geen omslag te heffen, omdat de schade maar gering was. Overeenkomstig het reglement kreeg Witsma 75% van de schade, dus f 19,73, wat hem op 21 december werd uitbetaald. Hiermee had de Maatschappij, na ruim acht jaar te hebben bestaan, de eerste schade uitgekeerd.

## **De ontwikkeling in de jaren 1816- 1845**

De beginjaren waren, zoals al is opgemerkt, voor de Maatschappij erg gelukkige jaren en dat was maar goed ook. De eerste brand, die eigenlijk geen echte brand was en ook maar een geringe schade had, bleef uit tot 1824 en de eerste echte grote brand kwam pas op 24 mei 1825, negen jaar na de oprichting.


Dit lange uitblijven van schade van behoorlijke omvang gaf de gelegenheid om de administratie, de inning van de gelden en vele andere zaken op rustige wijze aan te passen aan de behoeften van de praktijk. Niet dat die praktische omstandigheden zich in die dagen snel wijzigden, volstrekt niet, maar we moeten niet vergeten, dat de oprichters van 1816 het verzekeringsvak „al doende” moesten leren. Het reglement was ontstaan uit een grotendeels kopiëren van de reglementen van twee andere maatschappijen en bij het opstellen had men nog geen enkele praktische ervaring.

Een voorzichtig beleid en een gezond verstand vormden eigenlijk de enige grondslagen, waarop de Maatschappij in de beginjaren rustte.

Het voortdurend bijlijpen en bijvijlen van het reglement toont de aanpassing wel heel duidelijk. De eerste wijziging, die staat opgetekend, is van 4 april 1818, de tweede van 27 februari 1819. Het aantal wijzigingen was al spoedig zó groot, dat nog in 1820 besloten werd tot een grondige herziening. Het tweede reglement werd op 1 mei 1822 van kracht. Na weer een groot aantal tussentijdse wijzigingen kwam in 1826 reeds het derde. De ervaring met het eerste schadegeval in 1824 bracht ook een wijziging met zich mee. Onder brandschade werd voortaan tevens verstaan vernieling door donder of bliksem”. Het derde reglement hield het zes jaar uit tot 1832. In dat jaar kwam het vierde en in 1836 het vijfde, waarmee men het voorlopig kon doen.

De wijzigingen waren naast verbeteringen van verzekeringstechnische aard ook principiëel. In 1821 worden de „losse goederen” uit het reglement geschrapt, omdat dergelijke posten in de voorafgaande jaren zelden ter verzekering waren aangeboden en bovendien „de ondervinding allesints het onbestaanbare, lastige en onnauwkeurige leert omtrent de verzekering van losse goederen”.

Principiëel was ook de wijziging om voortaan hooi en vee te verzekeren. Voor deze nieuwe afdeling werd een suppletoir reglement opgesteld, dat de voorwaarden regelde. Bij de verzekering van hooi nam men als begin- en einddatum 1 augustus en 1 mei daaraanvolgend. Het hooi bleef op de volle

DE  
Origineele  
REGLIEMENTEN  
der  
Onderlinge Brand-  
Waarborg Maat-  
schappij  
van  
Wouds.  "END.

*Zoiets tekende men in de vorige eeuw*

waarde tot 12 november, de dag dat de koeien — weer of geen weer — op stal kwamen. De hoeveelheid werd in „koeseten” gerekend, waarbij men er vanuit ging, dat de voorraad iedere week met 1/24 verminderde. Eén „koeseten”, wat dus betekende een voorraad hooi, die een koe gedurende één seizoen nodig had, werd gesteld op f 18,— en de inschrijvings- en administratie- kosten bedroegen f 1,75 per f 1.000,—, ongerekend de omslag, bij brand in welke afdeling dan ook. Was er een omslag, dan moest voor het hooi naar het hoogste percentage worden betaald, wat twee keer zo hoog was als voor een burgerwoonhuis.



De verzekerde waarde van het vee — één kwart beneden de werkelijke waarde—werd als volgt vastgesteld:

- 1 koe ..... f 48,—
- 1 rier ..... f 30,—
- 1 hokkeling ..... f 10,—
- 1 paard boven 3 jaar ..... f 55,—
- 1 paard beneden 3 jaar ..... f 40,—
- 1 paard beneden 1 jaar ..... f 25,—

Woudsend 1829

*Tweede Afd. 15, 29*  
*Woudsend 1829, bl. 2, 1-42*  
*1. bl. 2. bl. 7.*

**BILJET VAN TAXATIE. No. 24**

Ondergeteekende, *J.P. Jansma* van de Onderlinge Brand-Waarborg-Maatschappij te Woudsend, als daartoe geauthoriseerd, verklaare door dezen getaxeerd te hebben op deszelfs generale waarde—volgens Art. 5 van het Reglement van voornoemde Maatschappij

*aan een Burger huis, bestaand in een voorloover en achter huis met behoorl. Groen Zand.*  
*Op de waarde van een Dierend gelden*  
*deft. honderd*  
*Matheus Jansma 1/10/1829*  
*# Spaarhuis van de Maatschappij*

staande *Oestermeer* en gequoteerd No. 24 — waarvan Eigenaar is *Jansma v.d. meer* woonachtig te *Oestermeer* en Huur of Bewoner *Jansma v.d. meer*

Afgegeven te *Oestermeer* den *29* d'ing *1829*

*W. Jansma*

**I**k Ondergeteekende *Jansma v.d. meer* verklaare genoegent nemen in de Taxe van bovengemelde *Spaarhuis* tar somma van *Dierend* gulden, en neem daarop voor de somma van *veertien honderd* gulden, verzekering in genoemde Maatschappij, voor den tijd van *veertig* maanden, te rekenen in *opgaat* den eersten Mei 1800 *over* en te eindigen op gelijke dag des jaars 1800 *over* en stellende tot mijne Gevolmagtigde in de Gemeente Woudsend, de Heer *Bestermeer* *29 d'ing* 1800 *per ambtverzet*

*A. J. Jansma*

*1829. 1. Jan. 1834. 1. Maer 12 1800*  
*1829. 1. Maer 1856. 1. Jan. 1800* *1849. 12. d' april 1800*

a. De Taxateur zij bedacht zoo veel mogelijk, de loedonigheid, legging, en naastegelegen gebouwen, uittedrukken

*voord. in Noden*  
*Gythen Ales*  
*Zuid de Rijding*

1829 - 1834

Het werd vaak gebruikt

Wat had iemand, die een burgerwoonhuis met een getaxeerde waarde van f 3.000,— wilde verzekeren, nu te betalen? Men moet bij de berekening hiervan uitgaan van f 3.000,— verminderd met 25%, wat dus een verzekerd bedrag oplevert van f 2.250,—.

Inschrijvingskosten.....	f 0,50
Aktekosten.....	- 0,60
Reglement .....	- 0,30
Korrespondentiekosten, 5 ct. per f 100,— . .	- 1,13
Aandeel in de kas naar verhouding van het laatste saldo, gemiddeld ongeveer .	<u>- 0,55</u>
Voor een periode van 5 jaar	f 3,08
Administratieve omslag gedurende 5 jaar:	
5 X f 0,80 .....	- 4,—
Brandschadeomslag, gemiddeld 35 ct. p. f 1.000,-:	
5 X f 0,79 .....	- 3,95
Totale kosten over een periode van 5 jaar . . .	f 11,03

Onze huiseigenaar betaalde dus per jaar f 2,21 of 91 cent per f 1.000,— verzekerd kapitaal. Dat was nog niet eens zo goedkoop als we bedenken, dat hij alleen verzekerd was bij schade door brand of „donder en bliksem” en nooit een volledige dekking kon krijgen. De uitkering bedroeg immers in alle gevallen slechts 75% van de geleden schade. De bovenstaande berekening is bovendien opgemaakt voor de tijd 1830-1835, toen er onvoorstelbaar weinig brandgevallen waren. Dat zou in latere jaren nog anders worden.

Met het oog op een eventuele toename van de brandschade werd in de jaarvergadering van 1825 door de direktie het voorstel gedaan een reservekas te stichten, waaruit bij voorkomende gevallen de uitkering betaald kon worden. „De direktie op ons geld zitten broeden? Nee!”, zo werd geredeneerd en het voorstel werd dan ook door de deelgenoten verworpen.

Men besloot voortaan na een brand geld te lenen voor de uit te keren som, om dan in april met de invordering van de administratieomslag ook de schadeomslag te innen en daarmee de lening met de rente af te lossen. Het was een dure en omslachtige methode, die nog lang is blijven bestaan.

In 1833 werd er echter besloten „om in geval het centsonderdeel der omslag te groot” was dit naar boven af te ronden en zo een klein extraatje te heffen, Wat men met “te groot” bedoelde, is niet goed duidelijk, als men weet dat een omslag in 1832  $\frac{1412}{1000}$  ct. per f 100,— bedroeg. Men rekende erg nauwkeurig in die dagen. In ieder geval kon nu een schade-depôt worden gevormd, waaruit men kleine schaden kon betalen zonder geld te moeten lenen of te „negotiëren”, zoals dit toen heette.

Het resultaat van alles was, dat de Maatschappij zich rustig kon ontwikkelen en voorspoedig groeide. Het verzekerd kapitaal bleef toenemen, terwijl het werkgebied zich snel uitbreidde. In 1823 al werd I. Slot te Groningen als eerste korrespondent buiten de provincie Friesland aangesteld en de eerste jaarvergadering, die niet in „Woudsend, de hoofdplaats der Maatschappij”, werd gehouden, was die te Leeuwarden op 2 mei 1832. Daarmee was — nauwelijks 16 jaar na de oprichting — de periode van de uitsluitend plaatselijke betekenis definitief voorbij.

## Edele daden en moeilijke jaren

Eén van de middelen om in geval van brand de schade zo beperkt mogelijk te houden was achteraf een beloning uit te keren aan diegenen, die zich bij de blussing verdienstelijk hadden gemaakt. Deze beloning ging dan altijd vergezeld van een „vererende brief”. Die extraatjes waren soms niet onaanzienlijk. Vaak genoeg werd een bedrag van f 5,— uitgekeerd, wat rond 1850 meer was dan een arbeidersweekloon.

Het effect van deze maatregel, die ook door andere brand- verzekeringsmaatschappijen werd toegepast, was, dat wanneer er „brand” geroepen werd, velen naar de plaats van het onheil holden om zo mogelijk een premie te verdienen. Het mag dan ook geen wonder heten, dat, toen op 20 februari 1845 het geroep door Woudsend ging „Brand bij Age Hylkes”, vele Woudsenders toesnelden en zich op de brand stortten als een troep wolven op een prooi. Hier viel wat te verdienen.



De schoorsteenbrand — want meer was het niet — bleek al gauw geblust. De redders hadden zé hun best gedaan, dat de schade, die ontstond door kapotgetrapte dakpannen, groter was dan de eigenlijke brandschade. Een resultaat om trots op te zijn. Dat waren ze ook en we mogen gerust aannemen, dat onze blussers onder elkaar, als A. H. Tromp dicht genoeg in de buurt was om het te kunnen verstaan, wel op luide toon gesproken zullen hebben over de beloning, die hun in ieder geval te wachten stond.

Twee dagen later kwam de „direktie in loco”, de in Woudsend wonende bestuursleden, bijeen in de herberg van Nolles, waar ook 16 blussers waren uitgenodigd. Tromp hield een korte rede tot de verzamelde menigte, waarin hij sprak over de brand, die „aan het huis van mijn persoon plaats had”. Alles was tenslotte nog meegevallen, maar, zo ging hij verder: „De directie heeft in dit geval in Ulieden mensen leren kennen, die belang stellen in het onheil van hunne medemensen, en dit is prijzenswaardig, dit is edel, dit verheft U boven vele van Uws gelijken, die zich helaas! en o gruwel! verheugen in de rampen van anderen, en zich niet ontzien daar mede als het ware de spot te drijven (waarvan zoo als men zegt, in dit geval zich nog voorbeelden op deeden).”



De spreker ging nog een poosje door met zijn „welgekozen bewoordingen” en tenslotte sprak hij de wens uit, „dat diezelfde goede geest, diezelfde menslievende gezindheid U mogen bij blijven, om bij onverhoopt voor te vallen rampen, waarbij ge helpen kunt, ook te willen helpen, en daardoor alzoo toont de groote les te behartigen, dat Gij Uwen naasten, zoo lief hebt als U zelve”.

Hierop ging L. P. Oppedijk de beloningen met de bijbehorende „vereerende brieven” rondden en „werd door allen de hartelijkste dank betuigd, en voor kwitantie geteekend”. Nadat de plechtige zitting gesloten was, kwamen nog twee Woudsenders binnenhollen. Ze hadden waarschijnlijk gehoord, dat er premies werden rondgedeeld en ook zij meldten zich wegens „verrichtte edele daden”. De direktie had die avond een royale bui, want beiden kregen drie kwartjes en ook nog een „vereerende brief”.

De boeken vermelden, dat er die avond f 21,50 is uitgekeerd. Wat echter niet vermeld staat, is het deel van dit bedrag, dat nog diezelfde avond is doorgestroomd naar herbergier Nolles.

1845 was overigens voor de Maatschappij nog een rustig jaar. De schadeomslag bedroeg 30 ct. per f 1 .000,— in de laagste afdeling. Het volgend jaar was dit echter totaal anders. Enkele branden in „windfabrykmolens”, dit waren hout-, graan- en oliemolens, maakten, dat de omslag gesteld moest worden op 90 ct. per f 1 .000,— wat voor een boer betekende, dat hij voor zijn vee f 0,90 moest opbrengen, voor zijn gebouwen f 1,95 en voor zijn hooi f 1,80.

Geen wonder, dat er maatregelen genomen werden. In de eerste plaats kwamen deze molens in de afdeling van 4%, wat betekende, dat bij brandschade de omslag in deze afdeling viermaal zo hoog was als voor een woonhuis.

Daarnaast kwamen ook voorschriften voor brandpreventie. De verzekerde molens moesten voortaan voorzien zijn van „één of meer waterbakken met een houten nap of lepel: deze bakken gevuld met water en gedurende de winter met zout vermengd, om het bevroren te bemoeilijken, en met een daarbij liggend kleed, zeel, dekens of iets dergelijks, om tot indompeling, en alzoo tot blussching te kunnen dienen”.

Verder dienden er bliksemafleiders aangebracht te worden en moest de kap van de molen zó dik in de witkalk worden gezet, dat het riet onzichtbaar was.



Deze maatregelen, hoe belangrijk misschien op zichzelf, brachten geen verbetering in de toestand en konden die ook niet brengen.

De oorzaak van de uitzonderlijk vele branden in de jaren rond 1848 moet niet gezocht worden in het grote brandrisiko bij molens en in het toeval, maar in de slechte economische omstandigheden. Het waren jaren van crisis en — ook niet toevallig — revolutie in geheel Europa.

Door de brand uit de brand, was voor sommigen het parool. Het bewijs van opzettelijke brandstichting kon in geen enkel geval worden geleverd. Het niet op tijd oliën van de as maakte, dat bij harde wind binnen korte tijd de vonken rond spatten en wie zag dat dan toevallig, of misschien beter gezegd, wie zag dat dan toevallig niet?

In 1848 moest een navordering worden geheven van f 2,— per f 1.000,—, daar in dat ene jaar de brandschade bijna even hoog was als in de eerste 25 jaren in totaal. Een molenaar kwam hierdoor op f 8,— per f 1.000,—. Op de algemene vergadering in hetzelfde jaar werden twee voorstellen gedaan, nl. om de molens nog zwaarder te belasten en geen nieuwe verzekeringen meer in deze afdeling af te sluiten. Bij beëindiging van de vijfjarige kontrakten zou vernieuwing hiervan onmogelijk zijn.

Het eerste voorstel werd aangenomen, maar het tweede werd tot groot verdriet van de directie verworpen. Toen dit echter onder de deelgenoten algemene bekendheid had gekregen, kwamen de protesten in zó grote aantallen binnen, dat de directie een buitengewone algemene vergadering bijeen riep. In oktober 1848 viel het besluit de „windfabrykmolens” uit te sluiten van verzekering en de bestaande kontrakten niet te hernieuwen.

Nog waren er 199 molens verzekerd met een gezamenlijk verzekerd kapitaal van f 1.266.873,—, maar zonder al te grote aderlatingen bereikte men echter het jaar 1853. Het volgende jaar was er geen „windfabrykmolen” meer bij de Maatschappij verzekerd en iets van de opluchting merken we uit één van de besluiten op de jaarvergadering in juli 1854:

„De beraadslagingen geopend zijnde, wordt als eerste vraagpunt gesteld:

„Vindt men eene vaststelling der verteeringskosten noodig?” Deze vraag algemeen toestemmend beantwoord zijnde, worden de discussiën omtrent het voorgestelde tarief geopend en wel dat der Algemeene Vergadering, hetwelk na eenige gemaakte wijzigingen, aldus wordt vastgesteld:

Tot het diné te leveren:

- a. Eene krachtige soep of visch, ter keuze der directie,
- b. Drie beste vleeschsoorten (rund, kalfs en ham),
- c. Minstens drie schotels groenten, ter keuze van de directie,
- d. De noodige schotels aardappelen, en hetgeen verder tot een goede tafel behoort,
- e. Het dessert in evenredigheid,  
Waarvoor door de logementhouder zal kunnen gevorderd en door de directie of deelnemers worden betaald:  
Per deelnemend persoon in te staan voor 35 couverts à twee gulden,  
Per idem idem boven de 35 couverts, per idem f 1,50,
- f. Per deelnemend persoon koffy of thee, vijf en twintig cents,

- g. Per idem idem morgendrank en tabak veertig cents,
- h. Per flesch te gebruiken zuivere roode wijn van 45 flesch per Anker, één gulden dertig cents, de halve naar rato, Kamerhuur en pijpen en zoo noodige verlichting, zal niet in rekening mogen worden gebracht”.



Wie, die graag het goede van deze aarde geniet, zal zo'n besluit niet toejuichen?

## 1876

Het jaar 1876 is in de geschiedenis van de Maatschappij belangrijk om twee redenen. De eerste hiervan is, dat op 9 juni van dat jaar Age Hylkes Tromp overleed.

Op die dag kwam er een einde aan een leven van hard werken. Bij de aanvang van de Maatschappij was hij de 22-jarige ongetrouwde jongeman, die op dat tijdstip al bekend stond als een bekwaam man met een ondernemende geest en een scherp verstand. Door het vroege overlijden van zijn vader in 1798 kreeg hij al op zeer jeugdige leeftijd een grote verantwoordelijkheid te dragen. Naast de kenmerken, die hem als zakenman sierden, bezat hij nog twee karaktereigenschappen, nl. een rustige eenvoud en hartelijkheid. In de combinatie van de eigenschappen van hoofd en hart moeten we het geheim van zijn succes in zaken zoeken. De bewijzen voor die eenvoud en hartelijkheid zijn in overvloed te vinden in de uitgebreide correspondentie met familieleden, vrienden, korrespondenten van de Maatschappij en de kapiteins van de schepen, waar hij reder van was.



Een onverdacht getuigenis dateert uit 1816, toen in Woudsend de schutterij werd opgericht, waar alle mannen tussen twintig en veertig jaar bij werden ingelijfd. Op voordracht van gemeentewege benoemde de gouverneur van Friesland de officieren, waaronder Age Hylkes Tromp. De manschappen maakten echter geweldig veel misbaar over deze gang van zaken en



over sommige officieren. De schout van Woudsend moest ar ten langen leste noodgedwongen in toestemmen, dat er over de officieren gestemd werd. De methode was eenvoudig: voor het front van de troep werd een naam afgelezen en bleven de petten van de manschappen op, dan betekende dat „tegen”. Het afnemen van de petten was een teken van instemming. Voor slechts twee van de voorgestelde officieren werden de petten afgenomen en één van hen was Age Hylkes Tromp.

De oprichting van de „Onderlinge Brand-Waarborg-Maatschappij van Woudsend” en een 60-jarig directeurschap hiervan vormden niet zijn enige werk.

Eigenaar van een zoutkeet, een sloopstimmerwerf, handelaar in hout, aardappelen en gepekeld vlees op Oostzee en Middellandse Zee, op Oost- en West-Indië, importeur van Franse, Duitse en Italiaanse wijnen, reder van verscheidene zeeschepen, directeur van de „Friesche Kofscheeps-Reederij” te Woudsend, die tussen 1839 en 1849 bestond.

Ziehier slechts een deel van zijn zakelijke functies.

## Friesche Kofscheeps-Reederij te Woudsend.

---

Ongeregij bij Notariele Acte van den 16den October 1839, na bekomen bewilliging van ZIJN MAJESTEIT den KONING der NEDERLANDEN, PRINCE VAN ORANJE-NASSAU, Groot Hertog van Luxemburg enz. enz. bij Hoogheidszels Besluit van den 9de September 1859, No. 90.

**1 AANDEEL.**

*f* 500 No. 2

*Wij* ondergetoekenden *Directeuren* en *Kommissarissen* der **FRIESCHE KOFSCHEEPS-REEDERIJ te WOUSEND**, als daartoe ingevolge Art. 6 der STATUTEN geauthoriseerd, certificeeren voor ons en onze opvolgers, in gelijke rechten zijnde, dat dit Aandeel, No. 2, groot **VIEF HONDERD GULDEN**, in gemelde Reederij is afgegeven, aan en ten name van

*Zijne Majesteit den Koning Willem Frederik*

en dat genoemde houder de waarde van dit aandeel ter somma van vijf honderd gulden, in kontante penningen in de kas der Reederij heeft gestort.

*Wij* verklaren verder, dat bovengemelde, zijn Erve, of Regterkrijgende uit kracht dezer Acte Eigenaar is van dit Aandeel, mits de overschrijving daarvan op de boeken der Maatschappij ingevolge Art. 7, tegen overgifte dezes plaats hebbe.

*Wij* verklaren eindelijk genoemden Eigenaar, zijnen Erve of Regterkrijgende gerechtigd tot de ontoegang van het proportioneel aandeel in al de opbrengsten en voordeelen, hoe ook genaamd, welke direkt of indirekt uit deze Reederij mogen voortvloeijen, zullende de eventuele uitdeeling op dit aandeel geschieden met zoodanig bedrag en op zoodanigen tijd als door Directeuren en Kommissarissen, naar luid van Art. 28, jaarlijks zal worden vastgesteld, waarvan op de bepaalde wijze aan de Deelgenooten zal worden kennis gegeven.

De betaling dier uitkeering zal plaats hebben op vertoon, en tegen intrekking van de hiernooens afgegevene Bewijzen van Uitdeeling, zoo ten kantore van de Directie der Reederij, als in de steden Leeuwarden en Amsterdam, bij derzelver Kassiers. —

WOUSEND, den 1<sup>sten</sup> Januarij, 1841.

*A. H. Tromp*

*M. A. Tromp*

*H. Visser*

} Directeuren.

*H. A. Visser*

} Kommissarissen.

Bij dit Aandeel No. 2 zijn afgegeven twintig BEWIJZEN VAN UITDEELING.

Ingeschreven op Folio 1

Numero Tweel

Koning Willem I was één van de grootste aandeelhouders

Ingevolge missive van den H. E. Geste. Heere Tho.  
Sawyer van het Huis des Konings, d. 22<sup>de</sup> dezer maand  
onder N<sup>o</sup>. 187 wordt vorenstaande Aede van Aandeel N<sup>o</sup>. 2  
in de Pannicoel'schap onder den Titel van Friesche Kopscheque  
Reederij gevestigd te Weidsend, overgedragen op naam van  
Lijne Majesteit Koning Willem II.  
en naar aanleiding van Art. Leven der Statuten deze  
overgedriving op de Coeken der Maatschappij gedaan.

Weidsend, den 29<sup>de</sup> April. 1866.

de Directieuren der Reederij verzoond



Dit staat op de achterzijde van het aandeel

Naast eigen zaken had echter ook het algemeen belang zijn aandacht, wat onder meer bleek uit zijn lidmaatschap van de Provinciale Staten, een functie en een eer, die men ook in die dagen alleen verkreeg na een goede staat van dienst voor het publiek welzijn.

Toen het vijftigjarig bestaan van de Maatschappij werd gevierd, viel hem een warme en oprecht gemeende hulde ten deel. Ook de overheid waardeerde zijn verdiensten, door hem bij die gelegenheid te benoemen tot „Ridder in de Orde van de Eiken- kroon”.

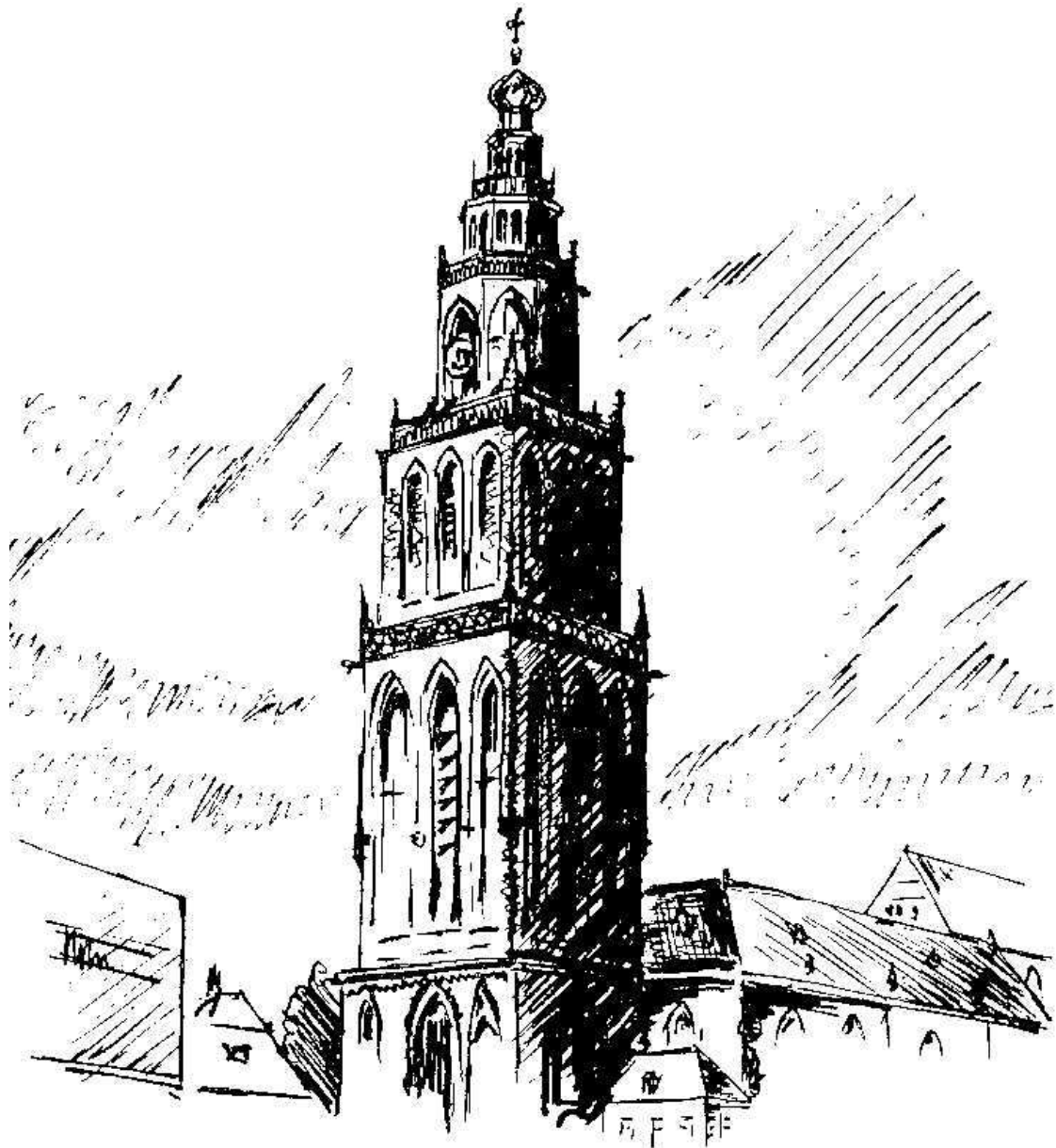
De tweede reden waarom 1876 een mijlpaal is in de ontwikkeling van de Maatschappij toont overduidelijk, dat Age Hylkes Tromp tot kort voor zijn dood nog altijd het oog op de toekomst gericht had. Hij heeft in 1875 nog meegewerkt aan het besluit, dat de volgende jaarvergadering in Groningen zou worden gehouden, de eerste buiten de provincie Friesland. Niets demonstreert beter de blijvende groei van de Maatschappij, die zo langzamerhand grote betekenis had gekregen in de vier noordelijke provincies.

Donderdag 6 oktober kon W. A. Tromp, de tweede grote figuur in het bestaan van de Maatschappij, in het Concerthuis te Groningen zijn jaarrede uitspreken voor de kommissarissen en een groot aantal deelgenoten.

De nieuwe oudste directeur verwijfde in zijn toespraak een ogenblik bij Alexander de Grote, de Trojaanse oorlog en zelfs bij Noach, wat allemaal iets te maken zou hebben met Gruno, de legendarische stichter van de stad Groningen. Evenwel, zo vervolgde hij, „Liever dan met het eertijds ons in te laten en op het veld der gissingen zonder betrouwbaren gids rond te dolen, slaan wij het oog op haar tegenwoordige gesteldheid”.

Met veel strijkages en omhaal van woorden maakte hij zijn gehoor duidelijk, dat het doel van het houden van deze jaarvergadering was, de Groningers te tonen, dat die Friese Maatschappij een meer dan provinciale betekenis had en dat het verstandig van hen was zich hierbij tegen de materiële gevolgen van brand te verzekeren.

Na het uitbrengen van het jaarverslag kwam het belangrijkste agendapunt aan de orde, nl. een herziening van het reglement, waar een kommissie een heel jaar over gestudeerd had.



De voornaamste wijziging was die betreffende het toezicht op de Maatschappij door de vergadering van deelgenoten. Op die vergadering in het Concerthuis waren in totaal 82 stemgerechtigde deelgenoten bijeen. Een flinke zaal vol, zal men zeggen. Inderdaad, maar het hadden er 20.000 kunnen zijn, een aantal, waar in die dagen nog geen RAI-gebouw voor gereed stond om ze allemaal te ontvangen.

Stel, dat het mogelijk was geweest alle deelgenoten bij elkaar te brengen, dan zou er bij zo'n grote massa vanzelfsprekend van rustig overleg en zakelijke discussie natuurlijk geen sprake kunnen zijn.

Het voorstel om het toezicht in handen te leggen van een vergadering van kommissarissen en een kommissie van tien deelgenoten getuigde van zin voor realiteit.

Het was tevens het bewijs, dat de Maatschappij haar eerste jeugd achter de rug had en de periode van volwassenheid was aangebroken en daarmee ook die van de tweede jeugd. Want is niet voortdurende groei het kenmerk van een blijvende jeugd?

## **Steeds groter - steeds moderner**

Een belangrijke wijziging in het reglement uit de tweede helft van de negentiende eeuw is die van 1862.

De beperking om ten hoogste 75% van de getaxeerde waarde te kunnen verzekeren wordt verruimd tot 90% voor alle klassen met uitzondering van hooi! graan en andere veldgewassen, die op 75% blijven. Op 27 augustus 1917 wordt dit artikel weer veranderd en wel in die zin, dat voortaan alle klassen verzekerd kunnen worden tot de getaxeerde waarde.

Een andere reglementswijziging dateert uit het jaar 1903, als besloten wordt door een kleine verhoging van de omslag het „depôt voor geringe brandschaden” te verruimen ten behoeve van de eigen kapitaalspositie en tevens om een reservefonds te stichten.



*„Woudsend” omstreeks 1900 van buiten*

Intussen groeide „Woudsend” steeds door en omstreeks 1910 kon men zeggen, dat de Maatschappij nationale betekenis had gekregen. Een net van korrespondenten had zich intussen over het hele land uitgebreid.

Deze spektakulaire groei was in hoofdzaak te danken aan de goede naam. Algemeen beschouwde men „Woudsend” als een door en door solide en niet krenterige Maatschappij. Het volgende voorbeeld leert, hoe deze goede naam ontstond.

Op 27 augustus 1879 was er hooibroei bij G. H. Bouma te Follega. Met grote moeite en dankzij de hulp van anderen lukte het Bouma de schade beperkt te houden tot f 300,—, daar alleen het hooi geleden had. Door een toevallige omstandigheid had hij dit, in tegenstelling tot voorgaande jaren, niet verzekerd. De direktie redeneerde nu als volgt: De man heeft door krachtig ingrijpen voorkomen, dat de boerderij, die bij ons verzekerd is, afbrandde. Wij zijn door een toeval tot niets verplicht. Laten we hem de helft van zijn schade vergoeden.

Bouma kreeg f 150,—. Door deze en soortgelijke beslissingen bouwde „Woudsend” zich een reputatie op, waar vele andere verzekeringsmaatschappijen jaloers op waren.



*Het kantoor omstreeks 1900*

De goede reputatie werd in de jaren 1930 overigens zwaar op de proef gesteld. Het is vooral in de tweede afdeling, de agrarische sektor, dat de hevigste klappen vallen.

In de eerste jaren na 1920 bleven de omslagen meestal beperkt tot f 1,40 per f 1.000,— verzekerd kapitaal. In 1927 is het f 2,—, wat zo blijft tot 1931. In dat jaar had de omslag eigenlijk f 2,40 moeten bedragen, maar door een flinke greep te doen in het reservefonds in de hoop, dat het volgende jaar beter zou zijn, kon men het nog op f 2,— houden. Het volgende jaar was echter het zwartste jaar in de geschiedenis van de Maatschappij. De omslag bedroeg f 3,40.

De „rode haan” was in die dagen schor van het vele kraaien. Een mogelijke samenhang tussen de economische crisis uit de jaren dertig en de vele branden in diezelfde tijd moet ook de onbevooroordeelde toeschouwer opvallen. Na een hevige onweersbui kon het gebeuren, dat men 's avonds vele boerderij- branden zag, die onmogelijk allemaal door blikseminslag konden zijn ontstaan.

In die sombere tijd cirkuleerde het volgende wrange mopje bij de Maatschappij. Tijdens een hevig onweer lopen vader en zoon met een brandende karbidlantaarn door de schuur, die tot de nok met hooi gevuld is. Na een hevige donderslag, die de boerderij doet schudden, roept de zoon: „Was deze slag hard genoeg, vader?”

Vooraf met het oog op deze gevallen werd in de nieuw ontworpen instructie voor de inspecteurs artikel 8 opgenomen, dat luidde;

„De inspecteurs moeten er van overtuigd zijn, dat de kracht der Maatschappij ligt in goede produktie, strenge selectie der bestaande posten en laagverzekerde bedragen”.

Deze stelregel uit de jaren dertig geldt eigenlijk voor alle tijden met als enig verschil, dat toen de strijd ging tegen een te hoog verzekerd bedrag, terwijl nu de strijd gaat tegen onderverzekering. Door goede produktie en strenge selectie, door aandacht voor het „morele risico” en een juiste opvatting over een goede schaderegeling groeit de Maatschappij ondanks alle moeilijkheden — misschien ook dank zij die moeilijkheden — op een steeds breder terrein van assurantiëwerkzaamheden.

Zo was het sinds 1931 mogelijk stormschade en diefstal — beschadiging door inbraak inbegrepen — te verzekeren, waar in 1936 nog bij kwamen de branches waterleidingschade, breuk van glasruiten en glasplaten en bedrijfsschade.

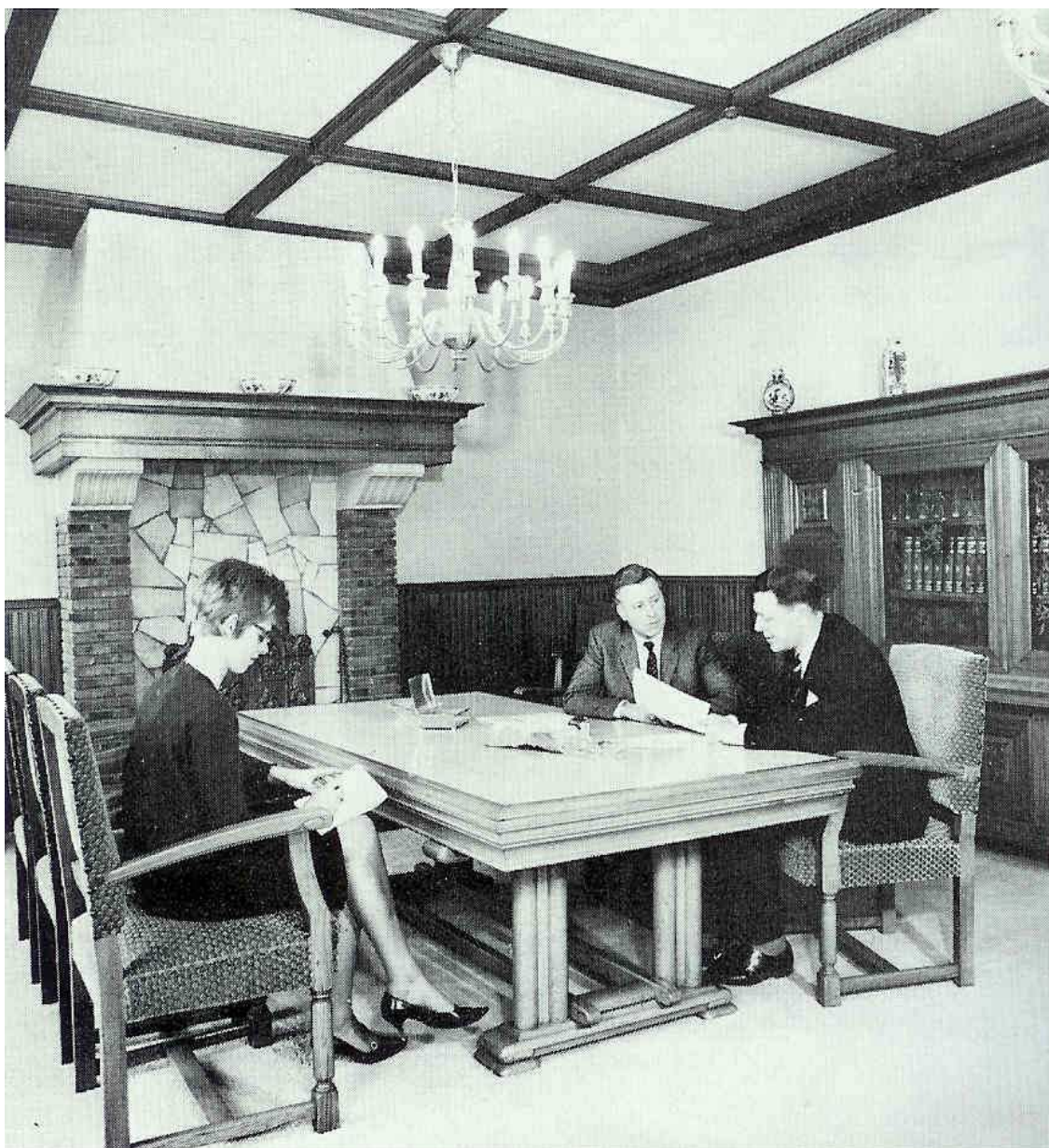
Geleerd door de soms hoge omslagen besloot de direktie in 1934 er toe over te gaan een nieuw reservefonds te stichten, dat sterk genoeg zou zijn zware omslagen te kunnen opvangen. Bovendien werd besloten het bestaande kleine reservefonds uit te breiden door een heffing van 5 ct. per f 1.000,— verzekerd kapitaal met als doel door middel van dit kapitaalfonds het „negotieren” van geld overbodig te maken. Dit bijzondere reservefonds bestaat nu nog en het wordt op de balans vermeld en het is in de loop der jaren — uitsluitend uit de bedrijfsresultaten — aanmerkelijk gegroeid.

In 1936 nam de direktie het zeer belangrijke besluit bepaalde risico's tegen een vaste premie af te sluiten, waardoor deze verzekeringen zich in niets meer onderscheidden van verzekeringen afgegeven door naamloze vennootschappen. Het bestand verzekeringen op vaste premiebasis is sindsdien uitgegroeid tot een omvang, die vele malen uitgaat boven het

bestand verzekeringen op onderling systeem, dat voornamelijk nog in de agrarische sektor van het economische leven ligt. Ook hier is het echter meer theorie dan praktijk, want in de praktijk is het landbouwisiko al jaren uitsluitend verzekerd tegen de voorschot- premie.

Na de tweede wereldoorlog gaat de uitbreiding in snel tempo verder. In 1950 wordt een naamloze vennootschap overgenomen, waarvan de naam wordt gewijzigd in NV. Verzekeringsmaatschappij Holland-Woudsend". Hiermede wordt een nieuwe branche aan het toch al reeds ruime assortiment verzekeringen toegevoegd. Bij deze Maatschappij van het „Woudsend-concern" zijn de medische variaverzekeringen ondergebracht.

En zo openen beide Maatschappijen in een hecht concernverband onder één directie thans de mogelijkheid alle schadeverzekeringen zowel in Nederland als ver buiten de grenzen in directe tekening of in herverzekering af te sluiten.



*....rustig overleg....*



In de naoorlogse jaren wordt met voortvarendheid een begin gemaakt met de uitbouw van de buitendienst, die nu bestaat uit 38 vakbekwame inspecteurs ten dienste van de verzekerden en de assurantie-tussenpersonen, onder wie zich velen bevinden, die al van geslacht op geslacht met „Woudsend” in relatie staan.

Niet onvermeld mag blijven, dat onder leiding van één der inspecteurs een wijd verspreide organisatie van deskundigen werkt in de agrarische sektor van „Woudsend” ter voorkoming en bestrijding van brand in de meestal kapitale landbouw- bedrijven.

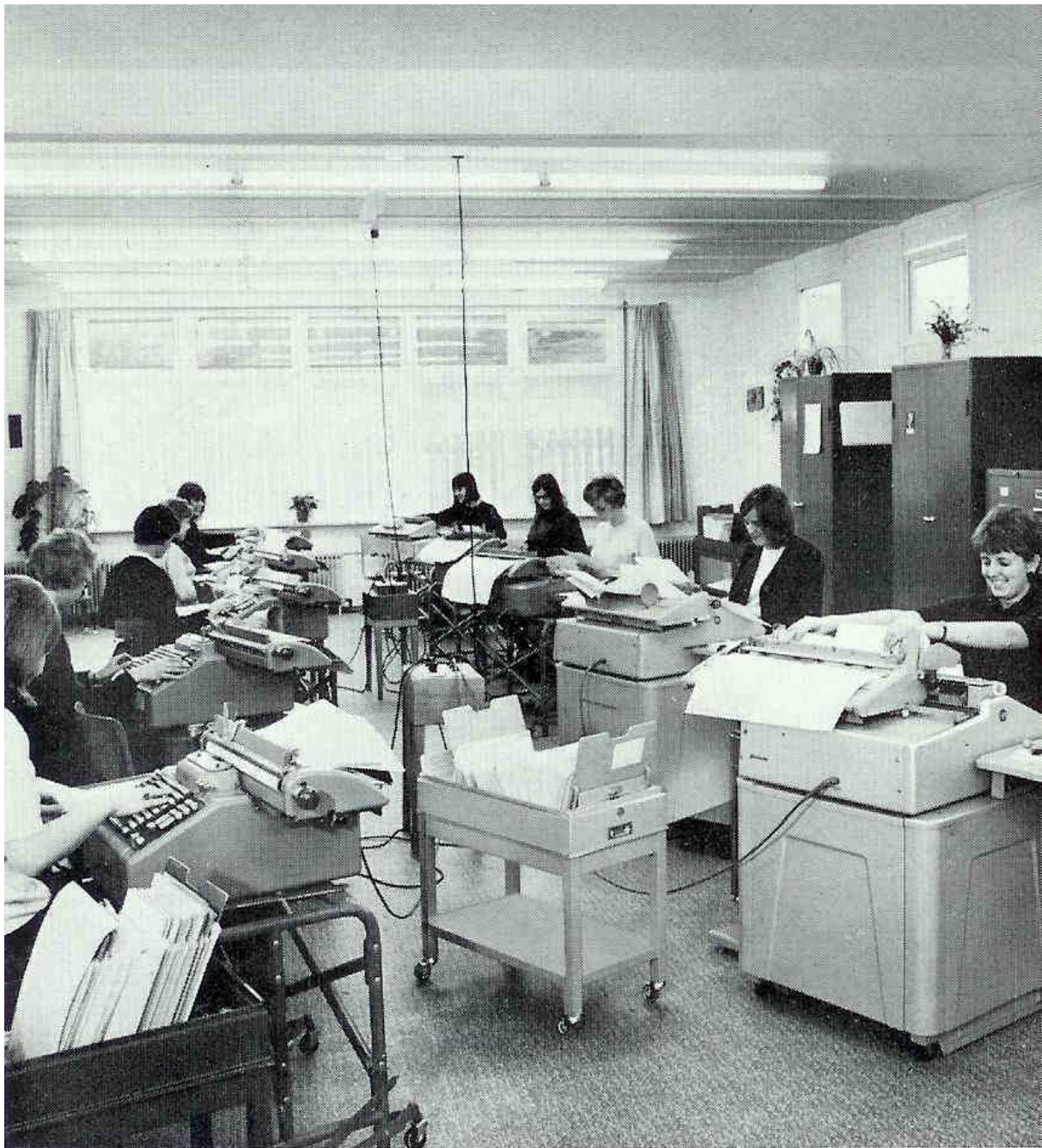
Het is zonder meer duidelijk, dat voor de instandhouding en de ontwikkeling van de relaties met de nu rond 1.800 assurantietussenpersonen de inspectie het niet meer zonder een dynamische en krachtige binnendienst kan stellen. Met jeugdig enthousiasme en door kennis en ervaring verkregen inzicht heeft deze binnendienst, die nu 280 dames en heren telt, haar taak steeds verstaan en zich tijdig aan de behoeften en eisen des tijds aangepast.



.... het staccato ....

De eerste grote verandering kwam in 1932, toen men van de geschreven administratie — sinds 1816 was er in dit opzicht eigenlijk niets veranderd — overging op schrijfmachines en van de loodzware registers met fraai geschreven tekst op een kaartsysteem. Het verhaal gaat, dat oudgedienden in de Maatschappij na de modernisering kramp in hun vingers kregen door het gewichtsverschil.

Het nieuwe systeem houdt het vol tot 1957. In dat jaar wordt de administratie wederom geheel gemoderniseerd en voortaan klinkt in het bedrijf het staccato van snel en volautomatisch registrerende machines met verwerkingsnelheden en -hoeveelheden, die „Woudsend” de naam hebben gegeven BIJ te zijn.



*.... snel en volautomatisch registrerende machines ....*

Voor vele assurantie-tussenpersonen is dit een aanleiding temeer geweest met het „Woudsend-concern” in relatie te treden of de reeds jaren bestaande relatie te verstevigen. Zij weten uit ervaring hun zakelijk voordeel te doen met de stuwende kracht van „Woudsend”.

Het „Woudsend-concern” wil zijn tijd VOORUIT zijn.

In het jaar van het 150-jarig bestaan doet in het bedrijf de elektronische reken- en administratieve machine, de COMPUTER, haar intrede, een verandering, die opnieuw het bewijs is van jeugd.



..... de computer .....

„Woudsend” is, wat zij al anderhalve eeuw is geweest en in de toekomst ook zal blijven

jong en krachtig, solide en vooruitstrevend,  
in een eigen stijl

ten dienste van haar assurantie-tussenpersonen en haar verzekerden.

„WOUDSEND” van toen tot nu in enkele cijfers

	Premie- inkomsten	Uitgekeerde schaden
1 <sup>ste</sup> boekjaar	f 214,--	f -,--
50 <sup>ste</sup> boekjaar	- 94.256,--	- 65.845,--
100 <sup>ste</sup> boekjaar	- 235.780,--	- 80.185,--
150 <sup>ste</sup> boekjaar (vermoedelijk)	- 11.700.000,--	- 6.300.000,--
<u>in het 150<sup>ste</sup> boekjaar:</u>		
	technische reserves . en	f 6.320.000,--
	eigen vermogen .....	f 3.838.000,--
aantal werknemers .....		280
aantal nieuwe polissen per jaar .....		300.000
aantal poststukken per dag .....		1.000
aantal telefoongesprekken .....		1 p.minuut



*„Woudsend“ voortvarend in een eigen stijl*



05141-241

Goede morgen.  
U spreekt met de Maatschappij „Woudsend”.

*Ze heeft het druk, één gesprek per minuut; toch hindert het niet, want er zijn tien lijnen beschikbaar*

Tekst Drs. G. Bakker, IJsbrechtum.  
Foto's Ger Dijs en Jan Koopmans ir., Sneek.  
Tekeningen NV. Vorstelman, Amsterdam Fré Dijkstra, Sneek.  
Druk NV. Drukkerij „De Motor”. Sneek.  
Regie Directie Maatschappij „Woudsend”.



POLIS VAN VERZEKERING VOOR BRANDSCHADE.

Wij ondergetekenden S. S. SYBES, Hoofd-Directeur, en A. H. TROMP, Directeur-Boekhouder der ONDERLINGE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPIJ, in den jare 1815 opgericht in den dorpe WOUDESEND, provincie Friesland, als daartoe, ingevolge art. 14 van het Reglement dezer Maatschappij, gemagtigd, verleenem door dese verzekering aan het Gebouw: bestaans van degen. kerkwonderd, en (ofte wien het, staende den tijd dezer verzekering, soude mogen aangaan), voor eme somma van en degen. d. 1000. 000. 000, winneer

de Dijkpolderberg. het degen. Legement gansomd

zoo als het pand 7 breeder omschreven ed in het Bijzel van Taxatie, gepasseerd voor onzen degen. d. 1000. 000. 000, dat Heer degen. d. 1000. 000. 000 wonende te degen. d. 1000. 000. 000 op den degen. d. 1000. 000. 000 dazes jaars, onder No. degen. d. 1000. 000. 000 bewoond of gebruikt door degen. d. 1000. 000. 000 in eigenom behoovende aan het Gebouw: bestaans van degen. kerkwonderd, en thans bewoond of gebruikt door degen. d. 1000. 000. 000 staande het Gebouw in den dorpe degen. d. 1000. 000. 000, en aldaar gekwoerd met Lit. degen. d. 1000. 000. 000, No. degen. d. 1000. 000. 000, (met uitondering van alle reetende of mobiliare goederen of gereedschappen) geheel door Brand wiede verteerd: Ofte zoo de zalve door Brand wiede beschadigd, eme vergoeding; alles overeenkomstig het Reglement dezer Maatschappij, waarmede de Verzekerde zich, door de aan ons gepasseerde Akte van Verbindenis, voor bekend houdt, en zults onder voorwaerde, dat door degen. d. 1000. 000. 000 van bovengemelde som, in geval een, of meerdere, Deelgenooten Brandschade mogte bekomen, telkens de kwota zal worden betaald; de risico van degen. d. 1000. 000. 000 Gebouw is gepasseerd op een degen. d. 1000. 000. 000 prCent, meerder of minier naar mate der schade.

Welke deelneeming zal gerekend worden te zijn ingegaan met den eersten Mei des jaars 1800 degen. d. 1000. 000. 000 en dertig, en te eindigen op gelijken dag des jaars 1800 degen. d. 1000. 000. 000 en dertig, beide des middags twaalf uur. Verbindende wij, voor de nakoming hiervan, de personen en goederen dezer Maatschappij, zoo tegenwoordige als toekomstige, terwijl wij deseve submitteren aan alle hooge en lagere Regthanken ter eerster instantie. Aldus verteckend en afgegeven te Woudsend, den degen. d. 1000. 000. 000 1800 degen. d. 1000. 000. 000, degen. d. 1000. 000. 000 midlags degen. d. 1000. 000. 000 uur.

Verzekering no. 1200. degen. d. 1000. 000. 000

degen. d. 1000. 000. 000 HOOPD-DIRECTEUR. degen. d. 1000. 000. 000 DIRECTEUR-BOEKHOUDER.